

Modtager
Social- og ældreminister Astrid Krag
min@sm.dk

C.c. Social- og Ældreudvalget via Folketingets hjemmeside

2. februar 2022

Forældreansvarsloven: Risiko for alvorlig skade på en 10 måneder gammel pige

Som chefpsykolog i Litehouse Consult og i egenskab af partsrepræsentant retter jeg hermed henvendelse vedrørende en lille pige på 10 måneder, som er datter af en af vore klienter. Der verserer aktuelt en samværsag om hende i Familieretshuset (FRH) med sagsnr.

Myndighederne tilbyder denne lille pige et forløb, jeg frygter kan påføre hende varige skader.

Pigen græder så voldsomt under samvær, at disse må afbrydes inden for 5, 10 eller 15 minutter. Efter samvær græder hun længe og intenst, og de to seneste gange hikstede hun panisk i en halv time efterfulgt af flere grådfyldte nætter. Senest er hun begyndt at græde lige panisk, hver gang hun tror, de skal afsted til samvær. Der beskrives altså en lille pige, der fremtræder som i choktilstand.

Samværet afvikles dels som overvåget samvær i FRH, dels som et samvær i det offentlige rum, nærmere bestemt på et bibliotek. Moren deltager ikke i samværene; hun oplyser, at hun har været udsat for svær psykisk vold uden dog at kunne løfte bevisbyrden. Af den årsag – og fordi det har været forsøgt uden held – medvirker hun ikke til hverken fællesmøder eller til samvær. Sagen behandles da også som en § 7-sag.

FRH er oplyst om, at amningen flere gange har været gået i stå grundet det pres, sagen påfører min klient. Aktuelt er det svært at skifte til fast føde grundet pigens stressniveau.

Man kunne have det indtryk, at FRH under disse omstændigheder ville sætte hensynet til barnets ret til trivsel forud for alle andre hensyn, og at de altså ville standse samværene, når det udvikler sig, som det har gjort her. Der er andre måder at oplyse sagerne på uden at inddrage barnet. Og FRH skal under alle omstændigheder beskytte barnet mod at lide skade på trivsel og udvikling.

I stedet sker det modsatte – et forhold, vi har set i mange sager:

FRH øger presset på min klient for, at hun nu skal deltage i samværene, så de kan gennemføres med den begrundelse, at hun ellers er 'usamarbejdsvillig' og 'ikke handler i sit barns interesse'. En sådan vurdering kan medføre, at hun mister forældremyndigheden, når sagen overgår til retten, hvorfor der altså er tale om en trussel.

Der er imidlertid *ikke* hjemmel til at træffe afgørelse om at fastsætte samvær for bopælsforælderen, og man kan derfor ikke legitimt presse dem ind i et samværslokale til

1

LITEHOUSE CONSULT Aps

CVR 37 54 95 84 · Lersø Parkallé 107 · 2100 København Ø · www.lighthouseconsult.dk · info@lighthouseconsult.dk

overvåget samvær, uanset at samværene ellers ikke kan gennemføres. Det er hele præmissen for samvær, nemlig at det er barnets tid med samværsforælderen uden bopælsforælderen.

Derfor sker dette sagsled da også normalt ved, at de børnesagkyndige ringer direkte til vores klienter, omgås partsrepræsentanten i strid med forvaltningsloven og presser bopælsforældrene til at deltage i de overvågede samvær, så disse kan gennemføres.

I denne sag forudså vi den retsstridige sagsbehandling, men vi har mange eksempler fra andre sager på, at dette er praksis i FRH's Børneenhed. Derudover underretter men normalt kommunen, som derefter iværksætter behandling af den voldsramte mor *med det formål*, at hun skal kunne understøtte samvær; en 'behandling', der altså sker under en form for tvang.

Forud for, at sagen ender i denne situation, har den været præget af langsommelig og fejlfyldt sagsbehandling. Jeg skal ikke her beskrive alle detaljer, men kan nævne følgende:

- Sundhedsplejersken udtaler tidligt i sagen, at det ville være "helt forfærdeligt, hvis far fik samvær", og at faren er "en stor umoden dreng". På den baggrund afviste FRH at fastsætte kontaktbevarende samvær. Sundhedsplejersken havde imidlertid alene fulgt mor og barn gennem lang tid og havde ikke personligt mødt faren. Hun blev derfor efter alt at dømme kanøflet ind på plads af kommunen og trak sin udtalelse tilbage. Dermed bortfaldt grundlaget for den første afgørelse om at afvise samvær, og afgørelsen blev ændret til, at der nu skulle være samvær på biblioteket. Der var jo ingen uvildige vidner til min klients oplysning om, at faren ikke respekterede barnets grænser. Der var heller ingen mulighed for at understøtte morens oplysninger om volden; afgørelsen tvang hende i kontakt med sin overgrebsmand.
- Under et opdelt møde i FRH med min klient bliver hun bedt om at ringe faren op; et forhold, der omgås retten til opdelt møder. Der indgås da en aftale om, at samvær på biblioteket erstattes af overvågede samvær i FRH grundet min klients bekymrende oplysninger. Dette noteres lidt sjusket i mødereferatet. Men FRH skriver senere direkte, at de overvågede samvær erstatte samværene på biblioteket, og at deres første afgørelse altså er bortfaldet.
- Da vores klient ophører med at udlevere barnet på biblioteket på baggrund af FRH's udtrykkelige skrivelse herom, indleder faren en tvangsfuldbyrdelsessag ved retten. Her når man frem til det modsatte resultat, nemlig at afgørelsen/aftalen må forstås således, at der nu *både* skal være overvågede samvær i FRH *og* ikke-overvågede samvær på biblioteket sideløbende. Og man finder i øvrigt ikke, at der er grund til at være bekymret for samværene eller for barnets reaktioner.
- Da vi klager over den første afgørelse om samvær på biblioteket, vedlægger vi en vurdering fra egen læge om, at da samværene medfører, at amningen går i stå, råder egen læge til at stoppe samværene af hensyn til barnets sundhed. FRH skal altså inddrage dette som nova i sagen. Men de ændrer kort tid efter samværene til at være overvågede samvær, og derfor behandler de aldrig vores klage. De spørger os, om de må henlægge klagen, da vi jo har fået medhold. Vi beder dem behandle klagen, hvilket de ikke når, før retten har afsagt kendelse som nævnt herover.

Da retten i mellemtiden har behandlet sagen, kan der rejses tvivl om, om FRH nu har jurisdiktion til at fortolke egen afgørelse; det ville jo være en tilsidesættelse af rettens

kendelse. Dvs. at FRH nu må vurdere, om de vil træffe (endnu) en ny afgørelse umiddelbart efter, at retten har vurderet, at der ikke er bekymrende oplysninger.

Vi afventer altså fortsat, at FRH behandler vores klage af 22.11.21 samt at de inddrager de nye oplysninger i sagen, vi indsendte med klagen.

Jeg beklager den måske lidt forvirrende fremstilling, men det er intet imod den virkelighed, vores klient har gennemlevet. Ordet 'kafkask' rækker ikke til.

- Egen læge har netop udtalt, at samværene medfører risiko for barnets udvikling og trivsel, et forhold, som de børnesagkyndige i FRH jo selv var vidne til og burde have reageret på omgående ved at standse rækken af overvågede samvær.
- Egen læges vurdering understreger, at rettens vurdering af bekymringen var forkert. Egen læges vurdering er da også dateret i går, dvs. retten havde den ikke til rådighed, da kendelsen blev afsagt. Men problemet opstår, fordi det retten skal tage stilling til er, om der er oplysninger til støtte for, at der ikke skal være samvær i stedet for omvendt, hvorimod egen læges vurdering er fri for holdninger til samvær og holder sit fokus rent på barnets behov. Under alle omstændigheder burde retten efter vores opfattelse have ladet tvivlen komme barnet til gode.

Status i sagen er, at vi afventer, at FRH skal inddrage egen læges seneste vurdering. Mens alt dette har pågået, har den lille pige været udleveret til så mange samvær, at hun nu får reaktioner på samvær, der bedst kan betegnes som alvorligt chok. Og som med stor sandsynlighed vil præge hende – og hendes reaktioner på samvær – i mange år fremover. Reaktioner, der utvivlsomt er påført hende af myndighederne ved en kluntet, langsommelig og uforsigtig fremgangsmåde. Skaden er altså sket.

Det skal til baggrund oplyses, at min klient umiddelbart efter parforholdsbruddet faktisk tilbød faren samvær i sit hjem. Disse besøg benyttede han imidlertid til at forsøge at genetablere relationen til hende; hans fokus var på min klient og ikke på barnet, som han ikke tog sig af. Her udsættes både min klient og barnet for fysisk vold. Faren blev irriteret, fordi pigen skulle ammes, når hun vågnede. Han råbte af barnet og kastede legetøj i hovedet på hende, kastede hende op i luften, før hun kunne holde sin nakke. Når hun græd, læste han højt af bøger for hende for at trøste hende samt underviste hende i vejtrækningsøvelser med voksenstemme, (hun var da 5 måneder gammel). Han talte meget grimt om min klient. Min klient konstaterede da, at hun frygter faren for meget til, at hun personligt kan medvirke til samvær. Det gavner hverken hende eller barnet.

Det ville på den baggrund være urimeligt at konkludere om hende, at hun ikke har forsøgt at støtte kontakten til den anden forælder. Jeg skal i øvrigt understrege, at min klient beskrives som en yderst dygtig mor, og at barnet er i trivsel i hendes varetægt samt at min klient selv kontaktede kommunen, som iværksatte et samarbejdsforløb uden succes.

oo00oo

I Litehouse Consult arbejder vi med psykologisk rådgivning og sagsrådgivning til forældre med samværs- og forældremyndighedssager i den allersværeste ende af skalaen. Vi repræsenterer "beskyttende forældre", dvs. hovedsagligt voldsramte kvinder, men vi har også sager med alle andre slags risikofaktorer, hvorfor vi naturligvis også har mænd blandt vores klienter.

Vi var glade for revisionen af forældreansvarsloven i 2019. Den indeholdt mange gode hensigter, og vi så da også en klar forbedring i praksis i perioden fra foråret 2019 til foråret 2020. Både FRH og domstolene var mere opmærksomme på sager med påstande om vold eller overgreb, og fremgangsmåden var baseret på et forsigtighedsprincip.

I foråret 2020 afsagde landsretten flere domme, hvorefter hele det forsigtighedsprincip faldt til jorden. Og siden Højesteret ultimo 2020 afsagde dom i BS-20880/2020 har tilstandene for voldsramte kvinder og børn samt børn, der siger, de er udsat for overgreb, været ubeskriveligt rædselsfulde især ved domstolene. Der bliver afsagt domme med hård hånd, hvis man ikke løfter bevisbyrden for vold eller overgreb, hvilket man jo sjældent kan.

Det rækker udover formålet med denne orientering at beskrive den aktuelle praksis nærmere. Det vil jeg gerne vende tilbage til ved en anden lejlighed og her kun nævne, at praksis synes at hænge sammen med den manglende kvalitetssikring af de børnesagkyndige psykologers arbejde. Selvom jeg principielt er stor tilhænger af, at de komplekse sager skal sendes direkte i retten, så er praksis aktuelt i så ringe forfatning, at det ville medføre en katastrofe for voldsramte kvinder og børn udover, hvad vi hidtil har set. Jeg har i mine otte år med dette arbejde aldrig set situationen være værre, end den er nu.

Opsummerende er det min opfattelse, at hele lovgivers hensigt med reformen er faldet til jorden. Min erfaring er, at forældreansvarsloven nu har to konkurrerende hovedhensyn: hensynet til samvær på den ene side og hensynet til barnets ret til trivsel og beskyttelse på den anden. Når disse to hensyn kolliderer, er der for mig ingen tvivl om, at hensynet til samvær vejer tungest i næsten alle sager, der afgøres af domstolene, og at dette sker på bekostning af barnets ret til at trives og til at være beskyttet. Lovgivningen er for uklar, og det delegerer derfor til retsadvokaten at tage stilling - noget, der bestemt ikke falder godt ud.

I den sag, jeg her har orienteret om, falder blikket let på de mange sagstrin, der kunne have været håndteret bedre. Jeg synes dog, man skal bemærke endnu et forhold, nemlig at hvis min klient var blevet troet på sit ord, var samværet aldrig blevet fastsat, og et lille barn havde aldrig taget skade. Mistro er udgangspunktet, og voldsramte kvinder oplever det som et dobbelt overgreb, at deres ord intet er værd, når det gælder at beskytte børnene.

For de helt små børn er moren i sagens natur normalt det eneste vidne; der er ingen uvildige oplysninger udover sundhedsplejersken, som kan kanøfles, når hun deler sin ærlige vurdering. Jeg håber derfor, at man fra lovgivers side vil fremskynde tiltag med det formål at fremme beskyttelsen af børnene, og særlig akut er det vedrørende de helt små børn.

Venlig hilsen

[Sendt pr. mail og derfor ikke underskrevet]

Iben Elene Oksfeldt

Chefpsykolog, Litehouse Consult

her i egenskab af partsrepræsentant

Tel +45 2124 4444

iben.elene@litehouseconsult.dk